

ועדה לפי סעיף 47(א) לפקודת רופאי השיניים (נוסח חדש), התשל"ט - 1979

כ"ו בטבת תשע"ג
8 ינואר 2013

לכבוד

שר הבריאות,

דיו וחשבון לפי סעיף 47 לפקודת רופאי השיניים (נוסח חדש), תשל"ט-1979

בעניין:

ד"ר בועז לב, המשנה למנכ"ל משרד הבריאות, באמצעות ב"כ עוה"ד אייל חקו
מלשכת היועצת המשפטית, משרד התובעת הראשית, משרד הבריאות, ירושלים

הקובל

- נגד -

ד"ר ברנט רוטנברג, ~~שם~~ שמענו ~~שם~~, רופא שיניים
מורשה מס' רישיון ~~שם~~ ע"י ב"כ עו"ד ערן קייזמן

הנקבל

1. הקובלנה

ביום 24 מאי 2012 הגיש הד"ר בועז לב, המשנה למנכ"ל משרד הבריאות, קובלנה נגד הנקבל (להלן: הקובלנה) לפיה גילה הנקבל התנהגות שאינה הולמת רופא שיניים מורשה כאמור בסעיף 45(1) לפקודת רופאי השיניים (נוסח חדש) תשל"ט - 1979. ברקע הגשת הקובלנה החלטה של בית המשפט השלום בירושלים מיום 2 במאי 2012 (ת"פ 3941-09) להטיל על הנקבל, בלי להרשיעו, צו של"צ בהיקף של 180 שעות לאחר שהודעה, במסגרת הסדר טעון, בעובדות המקימות עבירות של סיוע לקבל דבר במרמה

בנסיבות מחמירות וסיוע להפרת הוראה חוקית, בכך שמהלך התקופה שבין 9/3/06 לבין 19/8/07, בשמשו כרופא שיניים ובעליה של מרפאה לטיפול שיניים בירושלים, נתן במרפאתו במספר פעמים שאינו ידוע, לאחד ממטופליו, עבריו, שבאותה עת היה תלוי ועומד נגדו תיק בית המשפט המחוזי בירושלים שעניינו סחיטה באיומים, אודותיו ידע שהוא במעצר בית, אישורים לפיהם קיבל המטופל טיפול רפואי במרפאה ביום ובשעה שצוינו באישורים, בידעו כי טיפולים אלה לא ניתנו וכי בעזרתם יוכל המטופל להשתחרר ממעצר הבית בו היה נתון ולהפיק טובת הנאה; ובכך שביום 22/8/07 הוציא אישור כוזב כאמור שהתייחס לאותו מטופל, שעניינו טיפול רפואי שנתן לו כביכול ביום 16/8/07, ומסרו לידי בלש של משטרת ישראל; ובכך שבמהלך אותה תקופה, במספר מועדים בלתי ידוע, נתן למטופל אישורים בדבר קבלת טיפול במרפאה בהם ציין זמני טיפול שעלו על זמן הטיפול שקיבל המטופל בפועל, ובידעו כי בעזרת אישורים אלה יוכל המטופל להשתחרר ממעצר הבית בו היה נתון ולהפיק בכך טובת הנאה.

2. הועדה

שר הבריאות מינה אותנו הח"מ להיות ועדה שתדון בקובלנה (להלן הועדה). הועדה קיימה דיון אחד ביום 23/12/12 והופיעו בפניה עוה"ד אייל חקו ב"כ הקובל, הנקבל וב"כ עו"ד ערן קיימן וכן עדי אופי מטעם הנקבל, הפרופ' אדי גרפונקל והפרופ' אבי ריבקינד.

3. ההליך בפני הועדה

בפתח הדיון הודה הנקבל במיחס לו בקובלנה, ללא כל הסתייגות. יש אם כן להרשיעו בעבירת משמעת כמפורט בקובלנה. מכאן ואילך נטב הדיון על אמצעי המשמעת שמן הראוי להטיל על הנקבל. קודם שנביא את טענות ב"כ הצדדים, עדויות עדי האופי ועדותו של הנקבל לעניין זה, מצאנו לנכון להעמיד דברים על דיוקם בכל הנוגע לעבירות הפליליות בהן הודה הנקבל בהליך הפלילי במסגרת הסדר הטעון שנתקבל על ידי ביהמ"ש באותו הליך. ככל שהבנתנו משנת, העבירות הפליליות המיוחסות לנקבל בכתב הקובלנה לקוחות מכתב האישום המקורי שהוגש נגדו (אשר צורף לכתב הקובלנה) בעוד שבמסגרת הסדר הטעון הודה רק בחלק מהן - כך לפי המפורט בהחלטת בית המשפט השלום (כתב האישום המתוקן לא הומצא לנו והחלטתו של בית המשפט מילאה את החלל שנוצר בעניין זה). אי לכך אנו רואים בהודייתו של הנקבל במיחס לו בכתב הקובלנה ככזו שמוגבלת לעבירות בהן הודה במסגרת הסדר הטעון בהליך הפלילי כפי שצוינו בהחלטת בית המשפט ואשר ככאלה יכולות היו רק הן לבוא מלכתחילה בגדרו של כתב הקובלנה.

מטעם הנקבל הופיעו שני עדי אופי, הפרופ' אדי גרפונקל והפרופ' אבי ריבקינד. הפרופ' גרפונקל שהיה מנהל המחלקה לרפואת הפה בהדסה ודיקן הפקולטה לרפואת שיניים וכיום מנהל רפואי של המחלקה לרפואת שיניים בבית החולים אסף הרופא שיבח את הנקבל על רמתו המקצועית הגבוהה ועל תכונותיו האישיות כאיש הגון, מסור, רציני וישר אשר מקדיש ממרצו ומזמנו גם לטיפול בהתנדבות, ללא תמורה, באנשים חסרי יכולת כלכלית, לרבות בניצולי שואה וזאת לאורך שנים.

הפרופ' אבי ריבקינד, מנהל המחלקה לכירורגיה כללית והטראומה בהדסה עין כרם הגדיל אף הוא בשבתו של הנקבל. ציין את רמתו המקצועית המוכרת של הנקבל אך כיוון את עיקר דבריו לרמתו האישית, החברית ולטוב ליבו. הוא הדגיש כי מדובר במלח הארץ ותיאר את מסירותו למטופליו ואת

טיפולו בניצולו שואה במסגרת התנדבותו. ציין כי ראה חובה לעצמו להתייצב למתן עדות אופי לטובת הנקבל, בעיקר בכל הקשור להיקף התנדבותו אל מול עוגמת הנפש שעבר במהלך שנים של עינוי דין.

בעדותו בפנינו תיאר הנקבל את הסבל הרב שעובר עליו מזה חמש וחצי שנים עקב ההליכים שהוא נתון בהם. תיאר בפנינו עד כמה מקצוע הרפואה השיניים הוא כל עולמו ועולמה של משפחתו. הנקבל הדגיש שזו לו מעידתו היחידה, הביע חרטה על מעשיו וביקש מחילה מן הועדה.

ב"כ הקובל, עו"ד אייל חקו, טען בפנינו כי במקרה זה קיימת זיקה הדוקה בין מה שהנקבל הודה בו במסגרת הסדר הטעון לבין עיסוקו כרופא. לעמדתו, המעשים בהם הודה משקפים התנהגות מקצועית פסולה, הפוגעת במעמד מקצוע הרפואה ובאמון הציבור. עו"ד חקו הדגיש כי המדובר בפגיעה במהימנות מסמכים ואישורים רפואיים ומתוך התחשבות גם בנסיבותיו האישיות של הנקבל יש מקום לדעתו להמליץ על עונש התלייה של חודש ימים. ב"כ הקובל הבהיר כי אין בידיו תקדימים שנסיבותיהם דומות לנסיבות המקרה שלפנינו; במקרה שנסיבותיו הרבה יותר חמורות, בהן הורשע הנאשם בדין ונגזר עליו עונש של ששה חודשים בעבודות שירות, הוטל עליו אמצעי משמעת של שלושה חודשי תליית רישיון.

עו"ד קייזמן, ב"כ הנקבל, ציין בפנינו שהנקבל הינו אדם נורמטיבי, המנהל לאורך שנים שגרת חיים שעיקרה עבודה רבה לפרנסתו והמלווה בעשייה למען הזולת בהתנדבות; אשר נקלע למצוקה עקב הנסיבות החריגות בהן היה מצוי ואשר הביאו אותו למעשים בהם הודה. עוד הדגיש בא כוחו של הנקבל כי המעשים בהם הודה מרשו אירעו בשנים 2006 – 2007 ומאז הוא מצוי בעינוי דין מתמשך; ציין כי המדובר באדם ערכי מאד שמעטים כמוהו המוכנים לתרום לחברה ללא כל תמורה כספית. בא כוחו של הנקבל הפנה אותנו לקביעותיו של בית המשפט בהליך הפלילי אשר התרשם מן הנסיבות הקשות אליהן נקלע הנקבל אל מול תרומתו הרבה לקהילה; וכי עקב כך נמנע מלהרשיעו בדין. ב"כ הנקבל הצביע על עדויות עדי האופי שהופיעו בפני הועדה והביא בפנינו תקדימים שגם עליהם הוא סומך בקשתו להימנע מהמלצה בדבר התליית רישיון ולהסתפק בהמלצה לנקוט באמצעי משמעת של נזיפה בלבד.

4. דיון הועדה

בפתח הדברים נדגיש שהתלבטנו לא מעט בשאלה איזה אמצעי משמעת נכון להמליץ עליו בנסיבות מקרה זה, בהציבנו זה מול זה הנימוקים לחומרה ולקוללה. ייאמר מייד כי יש לראות בחומרה ביצוע העבירות שהנקבל הודה בהן אגב מילוי תפקידו כרופא שיניים. כבר נקבע לא אחת בפסיקה כי השיקול המרכזי בקיום הליכים משמעתיים ובמיצויים הינו השיקול של הגנה על האינטרס שיש לציבור בשמירה על רמתו וכבודו של מקצוע הרפואה ועל אמון הציבור ברופאים (ראה ע"א 10979/04 ד"ר ליבוי לאור נגד שר הבריאות ואחרים, הגם שנסיבותיו שונות):

"...לפיכך נפסק כי בהליכים ממין זה השיקול המרכזי שעל הגורם המחליט לשוות לנגד עיניו הוא אינטרס הציבור ואילו השיקולים הספציפיים הנוגעים לעברייני המשמעת העומד בפניו הם עניין משני שיש לשקלו, אם בכלל..." (שם, בע"מ 362).

ואומר בית משפט השלום שדן בהליך הפלילי בעניינו של הנקבל:

"דומני, כי אין להכביר מילים בדבר המכשלה הרבה הטמונה במעשיו של הנאשם, ושעיקרה פגיעתו באמון המוחלט שחייב הציבור לרכוש לדיוקם ולמהימנותם של מסמכים רפואיים ואישורים שונים, היוצאים מתחת ידו של רופא, והחתומים על ידו. במציאות חיינו משמשים אישורים רפואיים את האזרח לצרכים רבים ומגוונים, שלעתים לא מועטות כרוכה בהצגתם למוסדות שונים השגת טובות הנאה כספיות לא מבוטלות. אוי לנו אם יחלחל פקפוק כלשהו אצל גורם המקבל תעודה רפואית מאזרח בדבר אמיתות תוכנה של התעודה. נדמה לי, לכן, כי רופא החותם על אישור רפואי שאין תוכנו כבדו ובידעו כי המציאות העולה ממנו אינה המציאות שהתרחשה בפועל, פוגע פגיעה של ממש בעניין ציבורי חשוב, ובתדמיתם של הרופאים".

דומה שגם אם נדחים ההיבטים האישיים של עברייני משמעת מפני האינטרס הציבורי, הרי שאין לדחותם כליל. ככלל, בתי המשפט והערכאות המשמעתיות שוקלים היבטים אלה בבואם לגזור את עונשו של אדם או להטיל עליו אמצעי משמעת כדבר שבשגרה ומה שמשתנה הוא המשקל שהם נותנים להם בכל מקרה ומקרה. בנוסף להיבטים אלה יש ליתן את הדעת לנסיבות האובייקטיביות בהן נעברו העבירות ומידת השפעתן על ההתנהגות שהביאה לביצוען. עמד על כך גם בית המשפט המחוזי מרכז בעמר"מ 39149-04-011 סרוב נ' עירית תל אביב יפו, בדונו בערעורו של ד"ר סרוב, מי שהיה מנהל חדר מיון פנימי בבית החולים איכילוב והורשע בעבירה של שוחד:

"לעולם יש להביא בחשבון גם את עניינו האינדיבידואלי של כל עובד, הן מבחינת נסיבות ביצוע העבירה והן מבחינת הנסיבות האישיות, שכן בכל הליך ענישה, פלילי או משמעתי, נדרשת מידתיות ראויה והתחשבות מאוזנת בנסיבות המקרה והאיש, במכלול השיקולים לקולת עונש בעניינו...".

שם נתקבל ערעורו של המערער, בין היתר משמצא בית המשפט כי בית הדין למשמעת של עובדי הרשויות המקומיות לא איזן כנדרש בין הנסיבות האישיות של המערער אל מול האינטרס הציבורי בבטלו לחלוטין את נסיבותיו האישיות ובלי שהתייחס כלל לנסיבות ביצוע העבירה.

אכן, אל מול החומרה בה רואה בית המשפט את מעשיו של הנקבל בעניינו, הוא מציב הן את היבטיו האישיים והן את הנסיבות המיוחדות של המקרה ובסופו של יום מגיע לכלל מסקנה כי אין להרשיעו בדין אלא להטיל צו של צ"צ בהיקף של 180 שעות:

"יחד עם זאת, ולצד כל אשר נאמר לעיל, והמבסס, על פי פשוטם של דברים, את הרשעתו של הנאשם, יש להביא בחשבון את נסיבותיו המיוחדות של המקרה, המעבירות אותו, לדעתי, מתחום הכלל בדבר סיומו של ההליך הפלילי בהרשעה, לתחום החריג לכלל זה, ושעניינו אי הרשעת הנאשם. ברי כי הנאשם, המטפל בין השאר במטופלים נזקקים וכאלה החיים בשולי החברה, נפל, במשך הזמן, קרבן להתנהגותו המאיימת של המטופל המיוחד הזה כלפיו, שניצל את טוב ליבו, את מסירותו ואת נכונותו לסייע, כדי לקבל ממנו את האישורים שביקש...ברי אף, כי הנאשם שגה כאשר נכנע למצב ולא פנה למשטרה, למשל, בתלונה ואולם נדמה לי, כי שגיאה זו, ככל שקשה היא, אינה חייבת להוביל בנסיבות המקרה להרשעתו של מי שהקדיש חייו לסייע לפרט במצוקתו, ולחברה, וכעולה מהתעודות שהגיש הסנגור בעניין זה, והמעלות על נס את תרומתו של הנאשם לרווחת הקהילה והחברה ע"י מתן טיפולי שיניים בהתנדבות לאוכלוסיות נזקקות ולניצולי שואה... לא קשה לתאר שהנאשם, אדם נורמטיבי, המנהל לאורך שנים, שגרת חיים שעיקרה עבודה רבה לפרנסתו ולפרנסת משפחתו, כמו גם עשייה למען הזולת, בהתנדבות, בתחום מומחיותו, נקלע לפתע למצוקה קשה שרבים

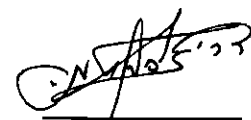
כמותו אינם יודעים, הן משום אורח חייהם מצד אחד, והן משום המצב הבלתי רגיל והבלתי נעים שנקלעו לתוכו שלא מרצונם, כיצד להתמודד עימם, והם אובדי עצות בדרך עד כדי ביצוע מעשים הרחוקים מהם ת"ק פרסה... דומני כי אין לחברה עניין כי בנסיבות אשר כאלה ישובש מסלול חייו הנורמטיבי של הנאשם ע"י הרשעתו בדין".

משהעמדנו האינטרס הציבורי שיש להגן עליו מול היבטיו האישיים של הנקבל והנסיבות אליהן נקלע, הגענו לכלל מסקנה, פה אחד, כי לא נכון יהיה למצות עימו הדין בדרך של התליית רישיון, כבקשת התביעה, בחינת ייקוב הדין את ההר וכי יש לנהוג בו במידת הרחמים. למיטב שיפוטנו, המקרה שבפנינו הוא אחד מאותם מקרים חריגים וירצאי דופן אשר בהם ניסיון להגן על האינטרס הציבורי בדרך של התליית רישיון, ספק אם הוא צעד מידתי וראוי בנסיבות אלה וספק אם ישיג את מטרתו. ככל שהאינטרס הציבורי נפגע ממעשיו של הנקבל בדרך שבה פעל להפקת טובת הנאה על ידי מטופלו - וכבר אמרנו בראשית דברנו כי אנו רואים מעשיו בחומרה - כך זכה האינטרס הציבורי גם לתרומתו לקהילה. ככל שמחובתנו להוקיע את מעשיו, יהיו נסיבותיהם אשר יהיו, כן חובה עלינו ליתן משקל ראוי למעשי התגדבותו למען הקהילה, שאינם בגדר חזון נפרץ בימינו.

במכלול השיקולים שהביאו אותנו למסקנה כי יש להמליץ על נקיטה באמצעי משמעת של נזיפה בלבד, לקחנו בחשבון, מעבר לאמור לעיל, גם את העובדה שהנקבל לא זכה לטובת הנאה כתוצאה ממעשיו; כי זו לו מעידתו הראשונה במהלך הקריירה המקצועית שלו; הזמן הרב שחלף מאז ביצוע המעשים שהודה בהם (שנים 2006 – 2007); הרושם החיובי שהותיר על חברי הועדה במהלך עדותו בפניה, הכרתו בחומרת מעשיו והבעת החרטה הכנה על ביצועם. בנסיבות אלה לא מצאנו כי יהיה זה נכון וצודק להטיל עליו אמצעי משמעת שיפגע בפרנסתו ויטיל על עשייתו הרפואית וחייו הנורמטיביים כתם כבד נוסף.

5. המלצת הועדה

לאור האמור לעיל אנו ממליצים בפני שר הבריאות להטיל על הנקבל אמצעי משמעת של נזיפה.

ד"ר שלמה זיסמן
יו"ר

ד"ר חגי סלוצקי

נציג הסתדרות רופאי השיניים

משה מרבך, עו"ד

נציג הירעמ"ש לממשלה